

Tante Karen på Ledsageren

Vi kalte henne bare tante Karen. Hun hadde mange tantebarn som brukte denne "tittelen", og etter hvert gikk hun under dette navnet blant folk flest. Hun het egentlig Karen Fossum, født i 1864. Etter et uhell under lek i barndommen fikk hun stivt kne og ble nok

Karen Fossum.

ikke et fullgodt kjerringemne. Hun ble iallfall enslig all sin dag. Hun tjente i mange år hos familier i Oslo, men i 1915 ble hun ansatt som brannvakt på fjellet Ledsageren på Atna. (Se om "Gardsnamnet Tryli og fjellnamnet Ledsageren" i Årbok for N.-Ø. år 2000) På den tida var verdien av skogeiendom-

mene i oppgang og en ny lov ga muligheter for organisering av skogvernet. I Stor-Elvdal ble det f.eks. satt opp små vakthytter på fjelltopper på tre steder i kommunen. Her bodde vaktene hele sommeren, og ved mistenkelig røktvikling kunne de peile inn retningen på en gradskive. Tilsvarende peiling ble gjort av de andre vaktene, dermed fikk en en krysspeiling som kunne avsløre et branntilløp.

Det var et spartansk liv i vakthytta. Det var en 20 minutters gange for å hente vann, som ikke alltid var særlig rent. All mat måtte bæres opp på ryggen, ved likedan. Telefonforbindelsen besto i en enkelt tråd som kunne blåse ned ved uvær.

Hytter på fjelltopper kan være særlig utsatt for naturens luner. Det fikk tante Karen merke en julidag i 1935. I Østlendigen sto det da med stor overskrift: "Lynnedslag i skogbrannstasjonen på Ledsageren". Lynet fulgte telefonledningen inn i hytta, knuste vinduer og telefonen. Sjøl sto hun midt på golvet og unngikk særlig skade. Videre skremt ble hun ikke, hun fikk bare et rødt risp i ansiktet og jobbet ufortrødent i 5 – 6 år til. Men var det gråvær, tok tante Karen seg en tur – med stiv fot – 600 høydemeter ned i dalen og opp igjen til

Vakthytta på Ledsageren, under restaurering.

setrene på motsatt side. Fremdeles forekommer uttrykket "tantevær" i Atnedalen mange tiår etter at vaktordningen opphørte.

Da hun sluttet som brannvakt, fikk hun et sølvbeger av Gjensidige Skogbrandforsikringsselskab for lang og tro tjeneste i 25 år. Da hadde tante Karen passert 75!

Vakthytta ligger på privat grunn og eieren har restaurert den. Hytta er åpen for fjellvandrere, der de vil finne både sengeplasser og kokemuligheter. Også kopier av utstyret Karen brukte i sin vaktgjerning skal komme på plass som et minne og slik at vi kan se hva slags hjelpemidler en hadde før teknologiens tidsalder.

Om forfatteren

Iver Thorstad, f. 1935 på Atna, oppvokst på gard. Bodd på Tynset siden 1959. Pensjonert lektor med biologi hovedfag. Interesser: botanikk, zoologi, tidligere utnytting av planter til medisin og mat, redskaper og håndverksteknikker, samt fotografering av planter og dyr. Skrevet rettledninger om naturfag til bruk i skolen.